

memorii | jurnale

Natascha Kampusch (n. 17 februarie 1988, Viena) este victima uneia dintre cele mai îndelungate și mediatizate răpiri din istoria recentă. Natascha Kampusch a dispărut pe 2 martie 1998, când se afla în drum spre școală, și a fost ținută captivă vreme de opt ani, până pe 23 august 2006, când a reușit să scape. De atunci încearcă să ducă o viață normală. Și-a finalizat studiile în 2010 și în același an a publicat volumul *3096 de zile*, în care spune pentru prima dată întreaga poveste a coșmarului prin care a trecut. Memoriile ei au fost ecranizate în 2013, în Germania. În 2016 a publicat cartea *10 Jahre Freiheit (10 ani de libertate)*, tradusă deja în peste 12 limbi.

Heike Gronemeier este redactor de non-ficțiune, specializată în biografii. A lucrat vreme de cinci ani la una dintre cele mai mari edituri austriece și a colaborat cu Natascha Kampusch la cele două cărți ale acesteia.

Corinna Milborn este o bine-cunoscută jurnalistă austriacă, specialistă în științe politice. Lucrează atât în presa scrisă, cât și în televiziune și militează pentru drepturile omului.

NATASCHA KAMPUSCH

cu Heike Gronemeier
și Corinna Milborn

3096 DE ZILE

Traducere din germană și note
de Cristina Cioabă

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Andreea Niță
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Corina Roncea, Veronica Dinu

Tipărit la Master Print Super Offset

Natascha Kampusch

3096 Tage

© 2010 by Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin

© Natascha Kampusch, 2010

All rights reserved.

Romanian edition published by arrangement with Natascha Kampusch through Agenția Literară Livia Stoia.

© HUMANITAS, 2020, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Kampusch, Natascha

3096 de zile / Natascha Kampusch împreună cu Heike Gronemeier și Corinna Milborn; trad. din germană și note de Cristina Cioabă. –

București: Humanitas, 2020

ISBN 978-973-50-6878-3

I. Gronemeier, Heike

II. Milborn, Corinna

III. Cioabă, Cristina (trad.) (note)

821.112.2

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Cuprins

O lume fragilă	
Copilăria mea la marginea Vienei / 9	
Ce s-ar putea întâmpla?	
Ultima zi din vechea mea viață / 42	
Speranțe deșarte de salvare	
Primele săptămâni în captivitate / 63	
Îngropată de vie	
Coșmarul devine realitate / 100	
Prăbușirea în nimic	
Cum mi-a fost furată identitatea / 132	
Maltratare și foame	
Lupta zilnică pentru supraviețuire / 159	
Între nebunie și o lume perfectă	
Cele două fețe ale făptașului / 183	
Prăbușire totală	
Când durerea fizică alină suferințele sufletești / 207	
Frică de viață	
Închisoarea lăuntrică este desăvârșită / 226	
Unuia dintre noi îi rămâne doar moartea	
Fuga mea spre libertate / 259	
Epilog / 293	

Trauma psihică este suferința celor slabi. Ea se declanșează în clipa în care victima rămâne lipsită de apărare în fața unei forțe agresoare. Când este o forță a naturii, atunci vorbim despre o catastrofă. Când este forța unui om împotriva altui om, vorbim despre fapte de violență. Evenimentele traumatizante sfâșie rețeaua socială care, în mod normal, le dă oamenilor senzația că pot controla situația, că aparțin unui sistem de relații și le dă un sens.
—Judith Hermann, *Cicatricea violenței*

O lume fragilă
Copilăria mea la marginea Vienei

Mama și-a aprins o țigară și a tras adânc un fum.
— E deja întuneric afară. Câte ți s-ar fi putut întâmpla! a clătinat dezaprobat din cap.

Petrecusem cu tata în Ungaria ultima săptămână din februarie a anului 1998. Își cumpărase acolo o casă de vacanță, nu departe de graniță. Fusesse o cocioabă în toată regula, cu pereți jilavi de pe care se cojea mizeria. De-a lungul anilor o renovase și o aranjase cu mobile vechi, încât aproape că devenise locuibilă. Cu toate acestea, nu-mi prea plăceau excursiile în acel loc. Tatăl meu avea mulți prieteni în Ungaria cu care se întâlnea deseori și, datorită cursului de schimb valutar foarte avantajos, chefuia mereu un pic cam mult. În toate cârciumile și restaurantele pe care le vizitam seara eram singurul copil din grup, stând tăcută și singură într-un colț și plictisindu-mă.

Ca și alte dăți, și acum mersesem cu el în Ungaria în silă. Timpul se scurgea cu viteza melcului, iar eu mă enervam că sunt încă prea mică și prea dependentă de

ceilalți ca să pot fi pe cont propriu. Chiar și duminică, atunci când am fost la băile termale din apropiere, nu mă puteam bucura pe deplin. Mă învârteam indispușă de colo-colo, când m-a abordat o cunoștință:

— Nu vrei să bem o limonadă?

Am fost de acord și am urmat-o într-o cafenea. Era actriță și locuia în Viena. O admiram fiindcă emana o seninătate absolută și era atât de sigură pe sine. În plus, avea exact acea meserie la care eu visam în taină. După o clipă de ezitare am tras adânc aer în piept și am zis:

— Știi, și eu aș vrea să devin actriță. Crezi că aș putea?

Chipul i s-a luminat de un zâmbet strălucitor:

— Bineînțeles că poți, Natascha! Vei ajunge o mare actriță, dacă îți dorești cu adevărat!

Mi-a sărit inima din piept. Eram întru totul convinsă că nu mă va lua în serios sau chiar că va râde de mine – cum se întâmpla adesea.

— Când va veni vremea pentru asta, te voi ajuta, mi-a promis ea, punându-și mâna pe umărul meu.

Pe drumul de întoarcere către piscină țopăiam în culmea fericirii și fredonam: „Pot să fac orice dacă chiar vreau și dacă am destulă încredere în mine.“ Mă simțeam atât de ușoară și lipsită de griji cum nu mai fusesem de atâta vreme.

Dar euforia mea nu a durat prea mult. După-amiaza era pe sfârșite, iar tata nu dădea nici un semn că are de gând să mergem acasă. Chiar și atunci când, în cele din urmă, ne-am întors la casa de vacanță, nu se grăbea deloc. Dimpotrivă, a vrut să se mai întindă puțin. Mă uitam nervoasă la ceas. Îi promiseseam mamei că vom fi acasă la ora șapte – a doua zi aveam școală. Știam

că vor urma certuri groaznice dacă nu ajungeam la ora stabilită la Viena. În vreme ce el sforăia pe canapea, timpul trecea nemilos. Când, în sfârșit, s-a trezit și eram pe drumul de întoarcere se făcuse deja întuneric. Stăteam bosumflată pe bancheta din spate, fără să scot vreun cuvânt. Nu vom reuși să ajungem la timp, mama va fi furioasă, și așa se va alege praful de acea după-amiază atât de frumoasă. Ca întotdeauna, eram pusă la mijloc între cele două fronturi. Adulții distrug totul. Când tata a cumpărat de la benzinărie o ciocolată, am înfulecat-o pe toată de supărare.

Abia la opt și jumătate, cu o oră și jumătate întârziere, am ajuns în apropierea cartierului de pe Rennbahn.

— Te las aici, fugi repede acasă! mi-a zis tata și mi-a dat un pupic.

— Te iubesc! i-am murmurat, așa cum făceam mereu la despărțire.

Apoi am străbătut curtea întunecată până la scara noastră și am deschis ușa de la intrare. În hol, lângă telefon, am găsit un bilet de la mama: „Sunt la cinema. Vin mai târziu.“ Mi-am lăsat jos geanta și am ezitat un moment. I-am scris mamei un bilet că sunt la vecina de sub noi, unde o voi aștepta. Când a venit să mă ia mai târziu, era teribil de furioasă:

— Unde este taică-tău? m-a luat la întrebări.

— Nu m-a adus până sus. M-a lăsat în față, am zis încet.

Nu eram responsabilă nici de întârziere, nici de faptul că nu mă condusesse până sus și, cu toate acestea, mă simțeam vinovată.

— Dumnezeule mare! Voi întârziați cu orele, iar eu stau aici și îmi fac o mulțime de griji! Cum a putut să

te lase să mergi singură prin curte? În toiul nopții! Putea să ți se întâmple orice! Un lucru îți spun sigur: n-o să-l mai vezi pe tatăl tău de aici înainte. M-am săturat până peste cap și n-o să mai permit asta.

*

De ziua mea, pe 17 februarie 1988, mama avea 38 de ani și deja două fiice adulte. Prima mea soră vitregă venise pe lume când mama împlinise 18 ani, iar cea de-a doua s-a născut chiar un an mai târziu. Asta se întâmpla pe la sfârșitul anilor '60. Mama le creștea singură pe cele două fete – se despărțise de tatăl lor imediat după nașterea celei de-a doua fiice. Nu i-a fost ușor să-și întrețină mica familie. A trebuit să se lupte cu multe greutăți, de aceea a devenit o fire pragmatică, dură cu ea însăși și făcea totul ca s-o scoată la capăt cu copiii. În viața ei nu era loc pentru sentimentalisme și șovăieli, pentru clipe de răgaz și lejeritate. Acum, la 38 de ani, când cele două fete erau mari, se simțea pentru prima dată eliberată de grijile creșterii copiilor. Exact în acest moment am apărut eu. Mama nu se așteptase să rămână însărcinată.

Familia în care m-am născut era de fapt pe punctul de a se destrăma. Eu am dat totul peste cap: au scotocit iarăși după toate lucrurile pentru copii mici, iar cursul normal al zilelor s-a reorganizat pentru nevoile unui sugar. Chiar dacă am fost primită cu bucurie și, mai ales, am fost răsfățată ca o prințesă, totuși, uneori, în copilărie, mă simțeam ca a cincea roată de la căruță. Așa că, în primul rând, trebuia să mă zbat ca să-mi găsesc locul într-o lume în care rolurile fuseseră deja distribuite.

În momentul nașterii mele, părinții erau împreună de trei ani. Se cunoscuseră printr-o clientă a mamei. Fiind de meserie croitoreasă, mama își câștiga traiul pentru ea și ficele ei croind și modificând rochiile pentru doamnele din împrejurimi. Una dintre clientele ei era o femeie din Süßenbrunn, de lângă Viena, care deținea o brutărie și o băcănie împreună cu soțul și fiul ei. Ludwig Koch junior venea cu ea la probe și stătea mereu mai mult decât era nevoie ca să mai pălăvrăgească cu mama. În foarte scurt timp ea s-a îndrăgostit de tânărul și chipeșul brutar, care o făcea să râdă cu poveștile lui. După o vreme el rămânea tot mai des cu mama și cu cele două fiice ale ei în cartierul de blocuri de la marginea de nord a Vienei. Orașul se îmbină aici cu câmpia Marchfeld, iar rezultatul e un peisaj incert. Este un cartier fără nici o noimă. Fără centru și fără o înfățișare anume, un loc unde domnește arbitrarul și unde totul pare posibil. Spații industriale și fabrici sunt așezate în mijlocul câmpului sălbăticit, unde, prin buruieni, aleargă în haite câinii din cartier. Printre acestea, nucleele vechilor sate se luptă să-și păstreze identitatea, care, asemenea culorilor căsuțelor *biedermeier*, se scoarjește încetul cu încetul. Relicve ale unor timpuri apuse, copleșite de mulțimea de blocuri, utopii ale construcției de locuințe sociale, trântite ostentaiv în mijlocul câmpiei și lăsate acolo în legea lor. Într-unul dintre cele mai mari blocuri din acest cartier am crescut eu.

Blocul de pe *Rennbahnweg* a fost proiectat și construit în anii '70, o viziune a arhitecților urbani care, ridicând construcții de piatră, urmăreau să creeze un mediu nou pentru oameni noi: familiile fericite și harnice ale viitorului, adăpostite în orașe-satelit, construite

după linii clare, dotate cu centre comerciale și mijloace de transport care să asigure o bună legătură cu Viena.

La prima vedere, experimentul pare că a reușit. Complexul este format din 2 400 de locuințe, cu peste 7 000 de locatari. Curțile dintre blocuri sunt generoase ca întindere și umbrite de copaci înalți, locurile de joacă alternează cu arene din beton și cu largi spații verzi. Îți poți închipui cu ușurință cum urbanii au așezat pe macheta lor miniaturi ale copiilor care se joacă și ale mamelor cu cărucioare, fiind convinși că au reușit să creeze un mediu propice pentru un mod cu totul nou de conviețuire socială. Locuințele suprapuse în blocuri de până la 15 etaje erau, în comparație cu clădirile mucegăite și sub standard unde ai fi putut închiria ceva în oraș, aerisite și bine proporționate, prevăzute cu balcoane și băi moderne.

Dar, încă de la început, acest cartier a fost o stație de tranzit pentru cei veniți din zonele limitrofe care doreau să ajungă în oraș, dar nu reușeau cu adevărat: muncitori din alte regiuni ale Austriei, din Niederösterreich, Burgenland și Steiermark. Din când în când veneau migranți cu care ceilalți locuitori aveau mici frecșuri zilnice din pricina mirosurilor din bucătărie, a copiilor care se jucau și a diferențelor de percepție a zgomotelor. Atmosfera din zonă a devenit tot mai tensionată, creștea numărul mizeriilor naționaliste și ura împotriva străinilor era tot mai accentuată. În centrele comerciale au apărut magazine ieftine, în marile piețe se perindau chiar și în timpul zilei tineri pierde-vară și oameni fără ocupație, care-și înecau frustrarea în alcool.

Astăzi cartierul este renovat, blocurile-turn sunt viu colorate și metroul este, în sfârșit, gata. Dar, în vremea

copilăriei mele acolo, „Rennbahnweg“ era chiar centrul unui focar social. Trecea drept un lucru periculos să străbați zona pe timpul nopții, ba chiar și ziua era neplăcut să faci asta, să treci pe lângă grupuri de tineri șmecheri, care-și pierdeau vremea pe acolo, făcându-și veacul prin curțile interioare și strigând obrăznicii în urma femeilor. Mama iuțea pasul când traversa curtea și scara blocului, ținându-mă strâns de mână. Cu toate că era o femeie foarte hotărâtă și gata să sară la bătaie, mama detesta încăierările la care era expusă în Rennbahnweg. Pe cât putea, încerca să mă protejeze, îmi explica de ce nu vede cu ochi buni joaca mea în curtea blocului și de ce îi consideră pe vecini niște oameni vulgari. Pentru mine, un copil, toate aceste lucruri nu erau, la prima vedere, atât de limpezi, dar de cele mai multe ori îi urmam sfaturile.

Îmi amintesc încă foarte clar cum eu, o fetiță, mă tot frământam dacă să cobor sau nu în curte să mă joc. Mă pregăteam ore în șir pentru asta, mă gândeam ce să le spun celorlalți copii, mă îmbrăcam și mă schimbam de nu știu câte ori. Îmi alegeam jucăriile pentru nisip și pe urmă le aruncam cât colo, mă gândeam îndelung ce păpușă ar fi mai bine să iau cu mine ca să intru în vorbă cu ceilalți. Dar când, în cele din urmă, ajungeam în curte, stăteam doar câteva minute: nu puteam să scap de senzația că nu aparțineam aceluia loc. Interiorizasem atât de mult atitudinea părinților, încât propria locuință îmi părea o lume străină. Preferam să mă refugiez, întinsă pe patul din camera mea de copil, în visări cu ochii deschiși. În această cameră, vopsită în roz, cu covorul ei galben deschis, cu draperia cu modele pe care o cususe mama și care rămânea trasă și pe timpul